

Exekuce a vrácení daru

Výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí pro pohledávku, pro niž bylo zřízeno soudcovské zástavní právo, lze vést přímo nejen proti každému pozdějšímu vlastníku nemovitosti, který ji nabyt smluvně, nýbrž i proti osobě, která v době zřízení soudcovského zástavního práva s nemovitostí disponovala z titulu dosud nevypořádaného společného jmění s povinným a posléze se stala výlučným vlastníkem nemovitosti na základě dohody o vypořádání společného jmění s povinným. Ustanovení § 338 odst. 2 OSŘ je třeba vykládat nikoliv restriktivně, „smluvním“ nabytím vlastnického práva ze strany pozdějšího nabyvatele se rozumí i situace, kdy nabyvatel nemovitosti nabude na základě úmyslného a ovladatelného právního jednání povinného (obdarovaného), a to ať již jednáním po právu, nebo jednáním protiprávním, které má (může mít) za následek, že nemovitost na základě tohoto jednání nabude jiná osoba a exekutorské zástavní právo tak bude zmařeno. Takovým jednáním, které je v rozporu s právem, může být i jednání povinného v rozporu s dobrými mravy, jež předpokládá ustanovení § 630 obč. zák., na jehož základě se dárce domáhá vůči povinnému vrácení daru.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 20 Cdo 3292/2017, ze dne 29.8.2017)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně P. P., zastoupené Mgr. P.Ř., advokátkou se sídlem v Z., proti žalované RI OKNA a.s. se sídlem v B., zastoupené JUDr. Ing. P.S., advokátem se sídlem v B., o vyloučení věci z exekuce, vedené u Okresního soudu ve Zlíně pod sp. zn. 6 C 295/2014, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně, pobočky ve Zlíně, ze dne 21. února 2017, č. j. 60 Co 10/2017-167, tak, že rozsudek Krajského soudu v Brně, pobočky ve Zlíně, ze dne 21. února 2017, č. j. 60 Co 10/2017-167, a rozsudek Okresního soudu ve Zlíně ze dne 26. října 2016, č. j. 6 C 295/2014-136, se zrušují a věc se vrací Okresnímu soudu ve Zlíně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Žalobkyně se žalobou podanou u Okresního soudu ve Zlíně dne 21. 10. 2014 domáhala určení, že „ideální 1/2 pozemku parc. č. 671/1 - zahrada, id. 1/2 pozemku parc. č. 671/2 - zastavěná plocha a nádvoří, jehož součástí je stavba - rodinný dům, ideální 1/2 pozemku parc. č. 676 - zastavěná plocha a nádvoří, jehož součástí je stavba - rodinný dům, to vše v k. ú. B. u Z., obec B. , zapsáno u Katastrálního úřadu pro Zlínský kraj, Katastrální pracoviště Zlín, na LV č. 1279 (správně č. 175), dále též jen „předmětné nemovitosti“, se vylučují z výkonu rozhodnutí“. Žalobu zdůvodnila tím, že na návrh žalované jako oprávněné byl soudním exekutorem Mgr. D.Ch., Exekutorský úřad Kroměříž, vydán exekuční příkaz v exekuční věci vedené pod. sp. zn. 122 EX 317/12, proti povinnému J. B., na předmětné nemovitosti, avšak tyto nemovitosti jsou ve vlastnictví žalobkyně. Žalobkyně dne 23. 4. 2009 uzavřela s povinným J. B. a jeho manželkou (dcerou žalobkyně) B. B. darovací smlouvu, na jejímž základě darovala každému z nich jednu ideální polovinu předmětných nemovitostí. Vzhledem k tomu, že byly splněny podmínky pro vrácení daru, které byly zakotveny v darovací smlouvě, požádala žalobkyně dne 15. 9. 2013 (tedy po zahájení exekuce) o vrácení předmětných nemovitostí, avšak vzhledem k tomu, že předmětné nemovitosti nebyly žalobkyni navráceny, podala žalobkyně dne 4. 3. 2014 návrh na zahájení řízení o určení vlastnictví k předmětným nemovitostem; řízení je vedeno u Okresního soudu ve Zlíně pod sp. zn. 19 C 58/2014 a ke dni podání žaloby nebylo pravomocně skončeno.

Žalovaná ve svém vyjádření k vylučovací žalobě uvedla, že nebyly prokázány podmínky pro vrácení daru a důvody uváděné žalobkyní, povinným a jeho manželkou jsou čistě účelové a jejich společné

jednání je „nemravné“, s cílem znemožnit uspokojení žalované jako oprávněné. V katastru nemovitostí se vrácení daru dosud neprojevovalo, podle listu vlastnictví č. 1279 pro k. ú. B. u Z. je stále vlastníkem spoluvlastnického podílu na předmětných nemovitostech povinný. Má za to, že exekuce ve vztahu ke spoluvlastnickému podílu na předmětných nemovitostech je přípustná z titulu exekutorského zástavního práva, které bylo zřízeno exekučním příkazem ze dne 25. 4. 2012, č. j. 122 EX 317/12-9, neboť exekutorské zástavní právo vzniklo v době, kdy vlastníkem uvedených nemovitostí byl povinný.

Okresní soud ve Zlíně rozsudkem ze dne 30. 3. 2015, č. j. 6 C 295/2014-42, rozhodl, že z výkonu rozhodnutí – exekuce vedené u Okresního soudu ve Zlíně pod sp. zn. 16 EXE 704/2012 a u Exekutorského úřadu Kroměříž pod sp. zn. 122 Ex 317/12“ se vylučují předmětné nemovitosti, že žalobkyni se náhrada nákladů řízení nepřiznává a že žalovaná je povinna zaplatit České republice na účet tamního soudu soudní poplatek ve výši 2 000 Kč. Zjistil, že žalovaná má vůči povinnému J. B. vykonatelné pohledávky na základě rozhodčího nálezu rozhodce JUDr. M.I. ze dne 24. 1. 2011, sp. zn. 40302/10, který nabyl právní moci dne 2. 2. 2011, že usnesením Okresního soudu ve Zlíně ze dne 16. 4. 2012, č. j. 16 EXE 704/2012-12, byla nařízena exekuce na majetek povinného J. B., a soudní exekutor Mgr. D.Ch., který byl pověřen vedením exekuce, nařídil usnesením ze dne 7. 2. 2014, č. j. 122 EX 317/12-53, dražební jednání ve věci prodeje předmětných nemovitostí, že rozsudkem Okresního soudu ve Zlíně ze dne 30. 10. 2014, č. j. 19 C 58/2014-98, který nabyl právní moci dne 20. 12. 2014, soud určil, že vlastníkem předmětných nemovitostí je žalobkyně, a že předmětné nemovitosti jsou v katastru nemovitostí „vlastnický vedeny stále na J. B. a B. B.“. Na základě dokazování dospěl k závěru, že žalobkyně prokázala své vlastnické právo k předmětným nemovitostem, které nabyla na základě rozsudku Okresního soudu ve Zlíně ze dne 30. 3. 2015, č. j. 6 C 295/2014-42, a jako výlučné vlastnici předmětných nemovitostí jí svědčí právo na vyloučení předmětných nemovitostí z exekuce ve smyslu ustanovení § 267 odst. 1 občanského soudního řádu, přičemž není podstatné, zda byla potvrzena změna vlastníků v katastru nemovitostí, když rozsudek Okresního soudu ve Zlíně ze dne 30. 3. 2015, č. j. 6 C 295/2014-42 nabyl právní moci.

K odvolání žalované Krajský soud v Brně, pobočka ve Zlíně, usnesením ze dne 27. 7. 2015, č. j. 60 Co 224/2015-60, rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Odvolací soud dospěl k závěru, že vlastnické právo žalobkyně nebylo založeno rozsudkem Okresního soudu ve Zlíně ze dne 30. 10. 2014, č. j. 19 C 58/2014-98, neboť jde o rozsudek deklaratorní, který nezakládá vlastnické právo, a v předcházejícím řízení se soud prvního stupně dostatečně nezabýval tím, zda došlo k naplnění skutkové podstaty § 630 občanského zákoníku, tedy zda došlo ze strany obdarovaných k jednání porušujícímu dobré mravy, a nabytí vlastnického práva žalobkyní, a zda žalobkyně tato skutková tvrzení dostatečně prokázala.

Okresní soud ve Zlíně rozsudkem ze dne 26. 10. 2016, č. j. 6 C 295/2014-136, rozhodl, že „z výkonu rozhodnutí – exekuce vedené u Okresního soudu ve Zlíně pod sp. zn. 16 EXE 704/2012 a u Exekutorského úřadu Kroměříž pod sp. zn. 122 Ex 317/12“ se vylučují předmětné nemovitosti, že žalovaná je povinna nahradit žalobkyni náklady řízení ve výši 12 342 Kč k rukám zástupce žalobkyně a že žalovaná je povinna zaplatit České republice na účet Okresního soudu ve Zlíně soudní poplatek ve výši 2 000 Kč. Z provedeného dokazování zjistil, že žalobkyně jako dárkyně a její dcera B. B. a zeť povinný J. B. jako obdarovaní uzavřeli dne 23. 4. 2009 darovací smlouvu, na jejímž základě žalobkyně darovala obdarovaným předmětné nemovitosti do podílového spoluvlastnictví a obdarovaní se současně zavázali, že s vlastníkem domu na pozemku p. č. 669 v k. ú. B. u Z. uzavřou do šesti měsíců ode dne zápisu vlastnického práva podle smlouvy do katastru nemovitostí smlouvu o zřízení věcného břemene spočívajícího v právu čerpat a vést vodu z kopané studny umístěné na pozemku p. č. 676 přes pozemek p. č. 671 v k. ú. B. u Z.. Vklad vlastnického práva byl povolen rozhodnutím katastrálního úřadu s účinky ke dni 28. 4. 2009, avšak věcné břemeno nebylo zřízeno a dcera žalované spolu s manželem bránili žalobkyni užívání vody ze studny. Žalobkyně svou dceru dne

písemně vyzvala k vrácení daru z důvodu zhoršených osobních vztahů a nezřízení věcného břemene a dcera a její manžel tuto výzvu převzali dne 14. 9. 2013. Okresní soud ve Zlíně rozsudkem ze dne 30. 10. 2014, č. j. 19 C 58/2014-98, rozhodl, že vlastníkem nemovitých věcí je žalobkyně, neboť jí bylo po právu žádáno vrácení daru. Na spoluvlastnickém podílu k předmětným nemovitostem bylo z exekuční věci žalované jako oprávněné a J. B. jako povinného zřízeno exekutorské zástavní právo exekučním příkazem Exekutorského úřadu Kroměříž ze dne 25. 4. 2012, č. j. 122 Ex 317/12-9 a následně bylo soudním exekutorem nařízeno dražební jednání ve věci prodeje nemovitých věcí povinného, a to id. poloviny předmětných nemovitostí. Na základě zjištěného skutkového stavu dospěl soud prvního stupně k závěru, že chování obdarovaných (konkrétně spočívající v nezřízení věcného břemene dle smlouvy a systematickém vypínání přívodu vody) se hrubě přiči dobrým mravům a z tohoto důvodu dospěl k závěru, že „ke zrušení darovací smlouvy“ a obnově vlastnického práva žalobkyně k předmětným nemovitostem došlo dne 14. 9. 2013, kdy byla obdarovaným doručena výzva žalobkyně, ve které uplatnila právo na vrácení daru, k čemuž ostatně dospěl i Okresní soud ve Zlíně v pravomocném rozsudku vydaném ve věci 19 C 58-2014, když řešil otázku přechodu vlastnictví k darovaným nemovitostem zpět na žalobkyni. Vlastnické právo žalobkyně k předmětným nemovitostem brání v provedení exekuce, a proto byl spoluvlastnický podíl ideální 1/2 k předmětným nemovitostem z exekuce vyloučen.

K odvolání žalované Krajský soud v Brně, pobočka ve Zlíně, rozsudkem ze dne 21. 2. 2017, č. j. 60 Co 10/2017-167, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobu zamítl, a rozhodl, že žalobkyně je povinna nahradit žalované náklady řízení před soudy obou stupňů ve výši 26 729,70 Kč k rukám zástupce žalované. Na základě skutkových zjištění soudu prvního stupně dospěl k závěru, že exekutorské zástavní právo ke spoluvlastnickému podílu na předmětných nemovitostech, zřízené exekučním příkazem soudního exekutora Mgr. Davida Chaloupky, ze dne 25. 4. 2012, č. j. 122 EE 317/12-9, který nabyl právní moci dne 10. 5. 2012, bylo k datu 14. 8. 2012 již zapsáno v katastru nemovitostí, tedy vzniklo v době, kdy vlastníkem tohoto spoluvlastnického podílu na předmětných nemovitostech byl povinný J. B. a současně i v případě, že by byly splněny podmínky pro vrácení daru podle § 630 občanského zákoníku, k obnově vlastnického práva žalobkyně nemohlo dojít dříve než doručením výzvy dne 14. 9. 2013. Odvolací soud dovodil, že vzhledem k tomu, že k obnově vlastnického práva žalobkyně došlo poté, co již vzniklo exekutorské zástavní právo ke spoluvlastnickému podílu povinného na předmětných nemovitostech, uplatní se proti žalobkyni režim podle § 338d odst. 2 občanského soudního řádu a z tohoto důvodu „u žalobkyně nemůže jít o právo nepřipouštějící podle § 267 občanského soudního řádu exekuci“.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání. Namítá, že z dikce ustanovení § 338d odst. 2 občanského soudního řádu vyplývá, že nový vlastník nemovitosti musí strpět, že exekuce prodejem nemovitosti může být vedena i proti němu, ovšem za podmínky, že tyto nemovité věci nabyly smluvně, tedy na základě dvoustranného projevu vůle původního a nového vlastníka. V projednávané věci však žalobkyně předmětné nemovitosti nenabyly smluvně, k nabytí předmětných nemovitostí žalobkyni došlo na základě dvou právních skutečností, a to hrubého porušení dobrých mravů ze strany obdarovaných vůči žalobkyni a jejího jednostranného projevu vůle „ve formě žádosti o vrácení daru“, která obsahovala všechny požadované náležitosti a byla doručena do sféry obdarovaných. Vzhledem k tomu, že žalobkyně nenabyly vlastnické právo k předmětným nemovitostem smluvně, jak předpokládá ustanovení § 338d odst. 2 občanského soudního řádu, nelze proti ní vést exekuci prodejem předmětných nemovitostí. Dovolatelka navrhla, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaná ve svém vyjádření uvedla, že s dovoláním žalobkyně nesouhlasí a s odkazem na ustálenou judikaturu dovolacího soudu se s napadeným rozhodnutím odvolacího soudu ztotožnila. Namítá, že exekutorské zástavní právo je zajišťovacím institutem, který nezaniká v důsledku změny vlastníka nemovitosti a vzhledem k tomu, že vzniklo v době, kdy byl vlastníkem předmětných nemovitostí

povinný, nelze předmětné nemovitosti z exekuce vyloučit, neboť by tak bylo dotčeno právo žalovaného na spravedlivý proces a právo na ochranu vlastnictví. Dále namítá, že odvolací soud se nezabýval tím, zda byly naplněny znaky jednání odůvodňující vrácení daru a není postaveno na jisto, zda žalobkyně předmětné nemovitosti nabyła; žalovaná současně namítá, že nebyla účastníkem řízení vedeného u Okresního soudu ve Zlíně pod sp. zn. 19 C 58/2014 a jeho závěry tak nelze proti ní uplatnit. Žalovaná navrhl, aby dovolací soud dovolání žalobkyně odmítl, případně zamítl.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 občanského soudního řádu a že věc je třeba i v současné době - vzhledem k tomu, že řízení v projednávané věci bylo zahájeno v době po 1. 1. 2014 - posoudit (srov. Čl. II bod 2 zákona č. [293/2013](#) Sb.) podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, účinném od 1. 1. 2014 (dále jen "o. s. ř."), se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

Projednávanou věc je třeba posuzovat - vzhledem k tomu, že žalobkyně se domáhá vyloučení nemovitostí, na kterých je zřízeno exekutorské zástavní právo exekučním příkazem soudního exekutora Mgr. D.Ch., Exekutorský úřad Kroměříž, ze dne 25. 4. 2012, č. j. 122 Ex 317/12-9, z exekuce, která byla zahájena návrhem na nařízení exekuce, který došel exekutorovi dne 5. 4. 2012 - podle zákona č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění účinném do 31. 12. 2012 (srov. Čl. IV. bod 4 zákona č. [139/2015](#) Sb.), (dále jen „ex. řád“) a zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2012, (dále jen „OSŘ“). Vzhledem k tomu, že darovací smlouva byla uzavřena dne 28. 4. 2009, je třeba projednávanou věc posuzovat podle zákona č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (srov. § 3028 odst. 3 zákona č. 89/2012, občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů), (dále jen „obč. zák.“).

Podle § 69 ex. řádu nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se na provádění exekuce prodejem movitých věcí a nemovitostí přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu upravující výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí a nemovitostí.

Podle § 338d odst. 2 o. s. ř. pro pohledávky, pro něž bylo zřízeno soudcovské zástavní právo, lze vést výkon rozhodnutí prodejem nemovitosti přímo i proti každému pozdějšímu vlastníku nemovitosti, který ji nabył smluvně.

Podle § 630 obč. zák. dárce se může domáhat vrácení daru, jestliže se obdarovaný chová k němu nebo členům jeho rodiny tak, že tím hrubě porušuje dobré mravy.

Nejvyšší soud již dříve dospěl k závěru, že nabyvatel nemovitosti zatížené soudcovským zástavním právem je pasivně věcně legitimován jen tehdy, jestliže nabył nemovitost do vlastnictví smluvně a pokud se tak stalo po zahájení řízení o výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva na

nemovitosti ve smyslu § 338 odst. 2 OSŘ; pouze při splnění shora uvedených podmínek svědčí nabyvateli coby „pozdějšímú vlastníku nemovitosti“ pasivní věcná legitimace (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 8. 2005, sp. zn. 20 Cdo 1447/2004).

Jde-li o druhou podmínku, tedy že nový nabyvatel nemovitost nabyt do vlastnictví po zahájení řízení o výkon rozhodnutí (exekuce) zřízením soudcovského (exekutorského) zástavního práva na nemovitosti, tato je v projednávané věci bez pochyb naplněna, neboť ze skutkových zjištění soudů nižších stupňů vyplývá, že k nařízení exekuce došlo usnesením Okresního soudu ve Zlíně ze dne 16. 4. 2012, č. j. 16 EXE 704/2012-12, a exekutorské zástavní právo na spoluvlastnickém podílu povinného bylo zřízeno exekučním příkazem soudního exekutora Mgr. D.Ch., Exekutorský úřad Kroměříž, ze dne 25. 4. 2012, č. j. 122 Ex 317/12-9, tedy ještě předtím, než povinný převzal výzvu žalobkyně k vrácení daru dne 14. 9. 2013 - až tímto okamžikem se žalobkyně stala vlastníkem předmětných nemovitostí, neboť darovací vztah zaniká a k obnově vlastnictví dárce dochází s účinky ex nunc k okamžiku, kdy obdarovanému došel projev vůle dárce, kterým se domáhá vrácení daru (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2005, sp. zn. 33 Odo 563/2004, uveřejněný pod číslem 83/2006 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek). Pravomocný rozsudek Okresního soudu ve Zlíně, ze dne 30. 4. 2014, sp. zn. 19 C 58/2014, jímž bylo určeno, že vlastníkem nemovité věci je opět žalobkyně (dárkyně) pro porušení dobrých mravů ze strany povinného (obdarovaného), měl deklaratorní povahu.

Za účelem zjištění, zda v projednávané věci došlo k naplnění první podmínky, že nabyvatel (v projednávané věci žalobkyně) nabyt vlastnické právo k nemovitosti smluvně, je třeba zodpovědět otázku výkladu ustanovení § 338d odst. 2 občanského soudního řádu, konkrétně zda a do jaké míry má být termín „smluvní nabytí“ vykládán extenzivně, tedy zda soudcovské (exekutorské) zástavní právo působí [a výkon rozhodnutí (exekuci) lze vést] pouze proti nabyvateli vlastnického práva výhradně na základě smlouvy o převodu vlastnického práva, nebo zda může působit i proti pozdějšímu vlastníku nemovitosti, který nabyt vlastnické právo jiným způsobem na základě jiného právního, neb i protiprávního jednání původního vlastníka nemovitosti (nabyvatele). Vzhledem k tomu, že tato právní otázka dosud nebyla dovolacím soudem v úplnosti řešena, dospěl Nejvyšší soud k závěru, že dovolání žalobkyně je podle ustanovení § 237 o. s. ř. přípustné.

Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), Nejvyšší soud ČR dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné.

Nejvyšší soud již dříve uzavřel, že výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí pro pohledávku, pro niž bylo zřízeno soudcovské zástavní právo, lze vést přímo nejen proti každému pozdějšímu vlastníku nemovitosti, který ji nabyt smluvně, nýbrž i proti osobě, která v době zřízením soudcovského zástavního práva s nemovitostí disponovala z titulu dosud nevypořádaného společného jmění s povinným a posléze se stala výlučným vlastníkem nemovitosti na základě dohody o vypořádání společného jmění s povinným (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2003, sp. zn. 22 Cdo 1095/2001). Již tento právní závěr signalizuje, že ustanovení § 338 odst. 2 OSŘ je třeba vykládat nikoliv restriktivně (jak dovodil dovolací soud již ve svém rozsudku ze dne 27. 2. 2003, sp. zn. 22 Cdo 1095/2001), což poskytuje prostor pro možný závěr, že „smluvním“ nabytím vlastnického práva ze strany pozdějšího nabyvatele se rozumí i situace, kdy nabyvatel nemovitosti nabude na základě úmyslného a ovladatelného právního jednání povinného (obdarovaného), a to ať již jednáním po právu, nebo jednáním protiprávním, které má (může mít) za následek, že nemovitost na základě tohoto jednání nabude jiná osoba a exekutorské zástavní právo tak bude zmařeno. Takovým jednáním, které je v rozporu s právem, jistě může být i jednání povinného v rozporu s dobrými mravy, jež předpokládá ustanovení § 630 obč. zák., na jehož základě se dárce domáhá vůči povinnému vrácení daru.

Odlisný než shora předestřený systematický výklad ustanovení § 338 odst. 2 OSŘ by oprávněného vystavil do situace, kdy bude muset strpět, že povinný (obdarovaný) svým úmyslným protiprávním jednáním způsobí, že nemovitost, kterou nabyt darem a která již byla postižena soudcovským (exekutorským) zástavním právem, nabude někdo jiný (původní dárce) a nadále nebude možné, aby se z ní oprávněný uspokojil. Takový následek by byl v příkrém rozporu s judikaturou Nejvyššího soudu, dle které je smyslem ustanovení § 338 odst. 2 OSŘ ochrana věřitele před právním jednáním povinného, kterým se zbavuje soudcovským (exekutorským) zástavním právem postižené nemovité věci (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2003, sp. zn. 22 Cdo 1095/2001). Z tohoto důvodu musí být zástavnímu věřiteli i v případě, kdy důvodem pro přechod vlastnického práva k zastavené a exekučně postižené nemovitosti není smlouva, ale ovladatelné jednání povinného (obdarovaného) v rozporu s dobrými mravy, poskytnuta zásadně stejná ochrana, jako kdyby zástavní právo vzniklo jiným, například smluvním způsobem (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 8. 2005, sp. zn. 20 Cdo 1447/2004, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 1. 2012, sp. zn. 20 Cdo 670/2010).

Z výše uvedeného mimo jiné plyne, že při řešení otázky, zda podle ustanovení § 338d odst. 2 OSŘ poskytnout ochranu majetkovému právu oprávněného, jenž má být uspokojen z nemovitosti postižené soudcovským (exekutorským) zástavním právem, nebo vlastnickému právu nového nabyvatele nemovitosti, na které v době nabytí vlastnického práva již vázlo soudcovské (exekutorské) zástavní právo, je i v posuzovaném případě třeba vyjít z ustanovení § 151d odst. 2 obč. zák., podle něhož převezme-li někdo smluvně (a jistě i na základě jiného druhu právního nebo protiprávního jednání povinného jako předchozího vlastníka) věc, na které vázne zástavní právo, působí zástavní právo i vůči nabyvateli, jestliže při uzavření smlouvy nabyvatel o soudcovském (exekutorském) zástavním právu věděl nebo vědět musel.

V projednávané věci je tedy třeba se zabývat otázkou, zda v době, kdy měly nastat účinky vrácení daru, tedy v době, kdy povinný převzal výzvu k vrácení daru, tedy ke dni 14. 9. 2013, žalobkyně o zřízení exekutorského zástavního práva věděla nebo vědět musela. Jestliže o zřízení soudcovského (exekutorského) zástavního práva nevěděla a ani vědět nemohla, je třeba upřednostnit její právní zájem na vrácení daru a žalobě o vyloučení předmětných nemovitostí z exekuce vyhovět; jestliže však žalobkyně o zřízení soudcovském (exekutorském) zástavním právu věděla nebo musela vědět (mimo jiné i při zvážení jejího přibuzenského poměru k povinnému a k tomu, kdy došlo k výzvě k vrácení daru), je třeba naopak respektovat zájem oprávněného na uspokojení se z předmětných nemovitostí a žalobu o jejich vyloučení z exekuce zamítnout. Vzhledem k tomu, že odvolací soud (a rovněž ani soud prvního stupně) se výše uvedenou otázkou nezabýval, nelze s jeho závěrem, že exekutorské zástavní právo působí i vůči žalobkyni jako nabyvatelce předmětných nemovitostí, prozatím souhlasit. V daném případě tak bude věcí soudu prvního stupně a odvolacího soudu, aby se též zabývaly otázkou, zda je s ohledem na přiměřenou aplikaci ustanovení § 151 odst. 2 obč. zák. namíste poskytnout ochranu žalobkyni, nebo žalované jako oprávněné; přitom se soudy nižších stupňů budou zabývat zejména tím, zda žalobkyně o exekutorském zástavním právu věděla nebo vědět musela.

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu není správný; protože nejsou dány podmínky pro zastavení dovolacího řízení, pro odmítnutí dovolání, pro zamítnutí dovolání nebo pro změnu rozsudku odvolacího soudu, Nejvyšší soud ČR napadený rozsudek zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř.). Důvody, pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, platí i na rozsudek soudu prvního stupně, a proto dovolací soud zrušil rovněž toto rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně (Okresnímu soudu ve Zlíně) k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta druhá o. s. ř.).

Další články:

- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělku \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)